

## SPIS TREŚCI (TOM XVII)

### Historia i społeczeństwo

|                                                                                                                                                                                                                                                 |    |
|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|----|
| <b>Jerzy Grzybowski</b> <i>Duchowieństwo i wierni prawosławnych diecezji grodzieńsko-nowogrodzkiej i wileńsko-lidzkiej w przededniu wybuchu II wojny światowej</i> .                                                                            | 3  |
| <b>Piotr Sawicki</b> <i>Rola Cerkwi prawosławnej w kształtowaniu tożsamości narodowej Białorusinów na Grodzieńszczyźnie po zakończeniu pierwszej wojny światowej (Na przykładzie Pierwszego Białoruskiego Zjazdu Guberni Grodzieńskiej)</i> ... | 35 |
| <b>Maxim Karaliou</b> <i>Kwestia szkolna a polskie rady wiejskie w Białorusi Sowieckiej</i>                                                                                                                                                     | 59 |
| <b>Ihar Bortnik</b> <i>„Censura albo Zdanie y uważenie Prokopa Bałtromieiowicza, o nominacyey biskupa wileńskiego...” jako pomnik literatury politycznej Wielkiego Księstwa Litewskiego w końcu XVI wieku</i> .....                             | 73 |

### Język i literatura

|                                                                                                                                                                          |     |
|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-----|
| <b>Katarzyna Duda</b> <i>Upadek ZSRR i problemy postsowieckiej Rosji w wybranych utworach literatury rosyjskiej</i> .....                                                | 93  |
| <b>Anna Kościółek</b> <i>„Drugie niebo”. Fenomen Świętej Góry Athos na podstawie „Listów ze Wschodu” Andrzeja Murawjowa</i> .....                                        | 111 |
| <b>Elena Janczuk</b> <i>Поэт и стихия: функционально-семантический анализ лексемы “стихия” в творчестве Марины Цветаевой</i> .....                                       | 125 |
| <b>Юрый Тамковіч</b> <i>Беларусь у творах Фларыяна Чарнышэвіча</i> .....                                                                                                 | 141 |
| <b>Hanna Sytar, Lidia Baranowska</b> <i>Способи перекладу лексичних одиниць в оповіданнях збірки „Казки роботів” Станіслава Лема: польсько-українські паралелі</i> ..... | 153 |

### Kultura i sztuka

|                                                                                                                                                                                                                       |     |
|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-----|
| <b>Joanna Getka</b> <i>„Dekolonizacja i deimperializacja potrzebne od zaraz!” Dekonstrukcja rosyjskiej imperialnej narracji kulturowej jako wyzwanie dla współczesnej slawistyki. Białoruś, Polska, Ukraina</i> ..... | 165 |
| <b>Iwona Krycka-Michnowska</b> <i>Pisarze rosyjscy wobec wojny i nazizmu: Iwan Szmielow i jego korespondencja</i> .....                                                                                               | 189 |

|                                                                                                                                                                                                              |     |
|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-----|
| <b>Paweł Sekuła</b> <i>Czarnobyl: wcześniej był głód. Straty dziedzictwa kulturowego Poleszuków na terenach skażonych po katastrofie w Czarnobylu w kontekście represji stalinowskich i Hołodomoru</i> ..... | 209 |
| <b>Marta Brzezińska-Pajak</b> <i>Uwagi o recepcji baśni filmowych (Märchenfilme) ęnerdowskiej wytwórni Defa w prasie polskiej (głównie filmowej)</i> .....                                                   | 223 |

### **Recenzje, omówienia, nowości:**

|                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                   |     |
|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-----|
| Grzegorz Gąsior, Jiří Friedl <i>Do domu, ku wolności: rola Czechosłowacji w migracji ludności polskiej w latach 1945-1948</i> , przeł. Jarosław Radiměřský, Instytut Pamięci Narodowej – Komisja Ścigania Zbrodni przeciwko Narodowi Polskiemu, Historický ústav Akademie věd České republiky, Wrocław-Warszawa 2023, 510 s. .... | 237 |
| Beata Kubok <i>Wojna Putina. Ukraińska kronika reporterów Telewizji Czeskiej</i> (tytuł oryginału: <i>Putinova válka. Ukrajinská kronika zpravodajů ČT</i> . Borek, Černohorský, Jonáš, Kubal, Miřejovský, Papadopoulos, Polák, Rožánek, Szántó, Šilhan, wyd. Argo, Praha 2023.), 330 s. ....                                     | 245 |
| <b>Noty o autorach</b> .....                                                                                                                                                                                                                                                                                                      | 253 |

## CONTENTS

### History and Society

|                                                                                                                                                                                                                                                                        |    |
|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|----|
| <b>Jerzy Grzybowski</b> <i>Clergy and Orthodox Faithful of the Dioceses of Grodno-Novgorod and Vilnius-Lida on the Eve of the Outbreak of World War II</i> . . . . .                                                                                                   | 3  |
| <b>Piotr Sawicki</b> <i>The Role of the Orthodox Church in Shaping the National Identity of Belarusians in the Grodno Region Following the Conclusion of the First World War (On the Example of the First Belarusian Congress of the Grodno Governorate)</i> . . . . . | 35 |
| <b>Maxim Karaliou</b> <i>The School Question and Polish Village Councils in Soviet Belarus</i> . . . . .                                                                                                                                                               | 59 |
| <b>Ihar Bortnik</b> <i>Censura albo Zdanie y uzważenie Prokopa Batromieiozwicza, o nominacyey biskupa wileńskiego (...) as a Monument of Political Literature of the Grand Duchy of Lithuania at the End of the 16th Century</i> . . . . .                             | 73 |

### Language and Literature

|                                                                                                                                                                                     |     |
|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-----|
| <b>Katarzyna Duda</b> <i>The Collapse of the USSR and the Problems of Post-soviet Russia in Selected Works of Russian Literature</i> . . . . .                                      | 93  |
| <b>Anna Kościółek</b> <i>"Second Heaven". The Phenomenon of the Sacred Mountain Athos on the Basis of Andrei Muraviev's Letters from the East</i> . . . . .                         | 111 |
| <b>Elena Janczuk</b> <i>The Poet and the Element: A Functional-Semantic Analysis of the Lexeme 'Element' in Marina Tsvetaeva's Works</i> . . . . .                                  | 125 |
| <b>Юрій Тамкович</b> <i>Belarus in the Literary Works of Florian Charnyszewicz</i> . . . . .                                                                                        | 141 |
| <b>Hanna Sytar, Lidia Baranowska</b> <i>Ways to Translate Lexical Units in the Stories of the Collection Tales Of Robots by Stanisław Lem: Polish-Ukrainian Parallels</i> . . . . . | 153 |

### Culture and Art

|                                                                                                                                                                                                                                 |     |
|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-----|
| <b>Joanna Getka</b> <i>Decolonisation and Deimperialisation Needed Immediately! Deconstruction of the Russian Imperial Cultural Narrative as a Challenge for Modern Slavistical Studies. Belarus, Poland, Ukraine</i> . . . . . | 165 |
|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-----|

|                                                                                                                                                                                                                                          |     |
|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-----|
| <b>Iwona Krycka-Michnowska</b> <i>Russian Writers towards War and Nazism: Ivan Shmelev and His Correspondence</i> .....                                                                                                                  | 189 |
| <b>Paweł Sekuła</b> <i>Chernobyl: Before There Was a Famine. Losses of the Cultural Heritage of Poleshuks in Areas Contaminated as a Result of the Chernobyl Disaster in the Context of Stalinist Repression and the Holodomor</i> ..... | 209 |
| <b>Marta Brzezińska-Pająk</b> <i>Remarks on the Polish Reception of Fairy Tale Films (Märchenfilme) by the DEFA Film Studio</i> .....                                                                                                    | 223 |

### Reviews/Discussions/News

|                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                           |     |
|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-----|
| Grzegorz Gąsior, Jiří Friedl <i>Home towards freedom: the role of czechoslovakia in the migration of the polish population in the years 1945–1948</i> , przeł. Jarosław Radiměřský, Instytut Pamięci Narodowej – Komisja Ścigania Zbrodni przeciwko Narodowi Polskiemu, Historický ústav Akademie věd České republiky, Wrocław-Warszawa 2023, 510 s. .... | 237 |
| Beata Kubok <i>Putin's war. Ukrainian chronicle of Czech TV Reporters</i> . Borek, Černožorský, Jonáš, Kubal, Miřejovský, Papadopulos, Polák, Rožánek, Szántó, Šilhan, wyd. Argo, Praha 2023.), 330 s. ....                                                                                                                                               | 245 |
| <b>Notes on the Authors</b> .....                                                                                                                                                                                                                                                                                                                         | 253 |